

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 9Ps/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5720200476
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Majcher
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2020:5720200476.4

Rozhodnutie

Okresný súd Martin v konaní pred sudcom Mgr. Petrom Majcherom v právnej veci: I. Ž., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom P. P. - K., Ž. XXXX/XX, zastúpený procesným opatrovníkom Mestom P. P., o návrhu O. C.I., narodenej XX.XX.XXXX, trvale bytom P., Y. P. XX, za účasti prokurátorky Okresnej prokuratúry Martin, o spôsobilosti na právne úkony, takto

r o z h o d n u t i e :

Obmedzuje spôsobilosť na právne úkony I. Ž.Ú., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. P., K., ul. Ž. XXXX/XX.

Rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony súd vymedzuje nasledovne:

I. Ž., nar. XX.XX.XXXX nie je spôsobilý na:

- nakladanie s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi sumu 5 € týždenne
- právne úkony majetkovoprávnej povahy,
- uzatváranie kúpnych zmlúv, spotrebiteľských zmlúv, zmlúv o pôžičke, darovacích zmlúv alebo akýchkoľvek iných zmlúv majetkovoprávnej povahy,
- nakladanie s vlastným majetkom,
- rozhodovanie o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- rozhodovanie o prijatí do ústavnej zdravotnej starostlivosti,
- rozhodovanie o poskytovaní sociálnych služieb alebo pomoci,
- doručovanie alebo preberanie písomností,
- na právne úkony vo vzťahu k orgánom verejnej správy a verejnej moci.

Za opatrovníka ustanovuje O. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P., Y. P. Č.. XX.

Opatrovník ako zákonný zástupca osoby, ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená je oprávnený a povinný zastupovať I. Ž. pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilý, spravovať jeho majetok v bežných veciach. Vo všetkých ostatných veciach je potrebné schválenie súdu.

Opatrovník je povinný riadne a v najlepšom záujme I. Ž. vykonávať svoje povinnosti a dbať na pokyny súdu.

Opatrovník je povinný každoročne predložiť súdu vyúčtovanie o správe majetku a o zdravotnom stave I. Ž. vždy do 30.06. a 31.12. príslušného kalendárneho roka a po skončení funkcie opatrovníka je povinný predložiť záverečný účet zo správy jeho majetku.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Náhradu trov konania štátu nepriznáva.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka podala dňa XX.XX.XXXX na okresný súd Martin návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojho brata. Návrh odôvodnila tým, že jej brat má narušené adaptačné schopnosti, zníženú chápacosť, má mentálnu retardáciu. Od detstva až do 15 rokov sa liečil na psychiatrii, býval často hospitalizovaný s pobytom na psychiatrických liečebniach v Martine a v Kremnici. V súčasnosti sa lieči u MUDr. R. V., Psychiatrická ambulancia C. XX, C.. Školskú dochádzku absolvoval na Osobitnej škole v Y. Š.. Po absolvovaní školy nebol zamestnaný, príležitostne pomáhal na stavbách. Má priznaný čiastočný invalidný dôchodok vo výške 210,50 Eur. Brat býva s otcom C. Ž. na uvedenej adrese a s ďalším bratom C. Ž.. Otec je k starostlivosti o majetkové záležitosti syna pasívny, neprejavuje záujem o jeho stav a žitie. Ďalší brat C., žijúci v tejto domácnosti, je sám retardovaný. I. nemá schopnosť rozoznávať hodnotu peňazí. Nevníma hodnoty, nevie porovnávať svoj príjem s možnými výdavkami. Takto si vybavil telefón v telekomunikačnej spoločnosti Orange, a.s., na základe čoho má zaplatiť za dva mesiace po 60 Eur mesačne a tiež za iný mesiac 100 Eur. Uvedené náklady sú zjavne neprimerané k jeho príjmu 210,50 Eur. Posledne navrhovateľku informovali pracovníčky banky, že brat sa pokúšal získať v banke pôžičku. Vzhľadom na trvalosť a nezvratnosť duševného stavu nemá I. Ž. schopnosť vykonávať právne úkony. Doteraz alebo pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Navrhovateľka má záujem o zachovanie aspoň určitého sociálneho postavenia jej brata, zachovanie aspoň súčasnej sociálnej úrovne. Súčasne chce návrhom predísť zbytočným problémom v spoločnosti a u možných veriteľov. Vzhľadom na uvedené žiadala, aby súd vydal rozsudok, ktorým pozbaví jej brata spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníčku navrhla ustanoviť seba.

2. Súd uznesením č. k. 9Ps/2/2020 - 17 zo dňa 09.03.2020 právoplatným a vykonateľným dňa 17.03.2020, ustanovil I. Ž. procesného opatrovníka Mesto P. P., nakoľko nezistil žiadnu blízku osobu ani osobu z rodinného prostredia, ktorá by súhlasila s ustanovením za procesného opatrovníka.

3. Okresný súd Martin uznesením č. k. 9Ps/2/2020 - 35 zo dňa 16.04.2020, právoplatným dňa 09.05.2020 v konaní ustanovil znalca MUDr. D. T. z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria) a Sexuológia, s miestom výkonu činnosti Ž., K. Č.. XX/XXX, za účelom vyhotovenia znaleckého posudku, ktorý bol súdu doručený 22.06.2020 aj s vyúčtovaním znaleckej odmeny.

4. Na pojednávaní konanom dňa 03.09.2020 boli prítomní navrhovateľka, znalec, prokurátorka, osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná a splnomocnená zástupkyňa procesného opatrovníka.

5. Súd vykonal dokazovanie:

- vypočutím znalca, navrhovateľky, osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, procesnej opatrovníčky a prokurátorky okresnej prokuratúry
- správou z psychiatrického vyšetrenia MUDr. R. V. zo dňa 23.07.2019
- faktúrou spoločnosti Orange na meno I. Ž. za obdobie november 2019, január 2020, december 2019
- rozhodnutím sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku I. Ž.
- znaleckým posudkom MUDr. D. T. č. 131/2020

a zistil tento skutkový stav:

6. V konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony č. k. 9Ps/2/2020 sa súd oboznámil so znaleckým posudkom č. 131/2020 vyhotoveným MUDr. D. T. dňa 19.06.2020. Na základe znaleckého vyšetrenia a štúdia spisového materiálu a zdravotnej dokumentácie uviedol, že u vyšetrovaného I. Ž. zistil vážnu duševnú poruchu. Konkrétne ide o ľahkú duševnú zaostalosť. Táto porucha sa u neho prejavuje globálnym zaostávaním duševného vývinu od útleho detstva s dlhodobými poruchami správania. Nie je schopný samostatnej existencie, je trvale odkázaný na asistenciu, dozor a usmernenie zo strany druhých osôb. Duševná porucha má u neho trvalý charakter a zásadne nepriaznivý dosah na jeho schopnosť robiť právne úkony. Vo vzťahu k vykonávaniu právnych úkonov nie je schopný posúdiť a ovládať svoje konanie, nie je schopný nakladať s finančnými prostriedkami, zaobstarávať si veci bežnej potreby a postarať sa o svoje osobné veci. U vyšetrovaného znalca nezistil nadmerné požívanie alkoholických nápojov, omamných látok alebo jedov. Vyšetrovaného je možné vypočuť bez ujmy na jeho zdraví. Z medicínskeho hľadiska odporúča znalec vyšetrovaného obmedziť v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je schopný vystupovať pred orgánmi verejnej moci, vybavovať svoje osobné a úradné záležitosti (vrátane preberania doporučených zásielok), nakladať s majetkom a hospodáriť s financiami vo väčšom

rozsahu (približne 5,- Eur týždenne), dávať informované súhlasy s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vykonávať právne úkony potrebné pre prípadné umiestenie a zotrvanie v zariadení sociálnej starostlivosti.

7. Znalec na pojednávaní konanom dňa 03.09.2020 uviedol, že znalecký posudok vypracoval v júni tohto roku. Od času vypracovania znaleckého posudku nie sú mu známe žiadne nové skutočnosti, ktoré by menili jeho závery a vzhľadom na zistené závery ani nie je možné očakávať alebo predpokladať. Pridržiava sa záverov znaleckého posudku v plnom rozsahu. Prítomný I. Ž. trpí vážnou duševnou poruchou, je to duševná porucha, ktorá trvá od narodenia, je trvalá a neliečiteľná. Konkrétne sa jedná o ľahkú duševnú zaostalosť s tým, že nejaké nadmerné požívanie alkoholu, drog alebo nejakých návykových látok u neho znalec nezistil. Zistil, že duševná porucha má zásadne nepriaznivý dosah na jeho schopnosť vykonávať právne úkony a v znaleckom posudku odporučil obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v širokom rozsahu, čom sa týka vystupovania pred orgánmi verejnej moci, nakladania s majetkom, hospodárenia s financiami, poskytovania informovaného súhlasu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a vykonávaní právnych úkonov potrebných pre prípadné umiestnenie a zotrvanie v zariadení sociálnej starostlivosti. Znaleckým skúmaním zistil, že s financiami v nižšom rozsahu je schopný nakladať samostatne, bolo by vhodné a odporučil približne 5,- Eur týždenne.

8. Navrhovateľka na pojednávaní uviedla, že na podanom návrhu trvá. Stotožňuje sa so závermi znaleckého dokazovania a pre prípad ustanovenia opatrovníka do budúcnosti, teda po konaní, navrhla ustanoviť samu seba.

9. I. Ž. na pojednávaní nevedel presne uviesť, o čom je toto konanie. Navrhovateľka vstúpila do jeho výpovede a uviedla, že sa o tom rozprávali, je to o pozbavení spôsobilosti na právne úkony. Nebude už môcť na seba nabráť paušály, ako sa to stalo v minulosti, prípadne ísť do banky a vybaviť si nejaký úver. Na otázku súdu, či si je vedomý toho, že jeho sestra bude za neho robiť skoro všetky úkony, uviedol, že áno, súhlasí s tým.

10. Prokurátorka okresnej prokuratúry sa na pojednávaní vyjadrila, navrhujú menovaného obmedziť spôsobilosti na právne úkony v zmysle záverov znaleckého dokazovania. Súhlasia so znalcom v rozsahu nakladania s finančnými prostriedkami vo výške 5,- Eur týždenne a taktiež súhlasia, aby za opatrovníčku bola ustanovená jeho sestra, ktorá je v konaní navrhovateľkou.

11. Procesná opatrovníčka uviedla, že sa pridržiavajú záverov znaleckého dokazovania znalcom, ktorý znalecké dokazovanie vykonal. Rovnako sa prikláňajú aj k rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, ktorý je v závere znaleckého posudku. Odporúčajú teda obmedziť menovaného v spôsobilosti na právne úkony v danom rozsahu. K osobe opatrovníčky, sestry menovaného, sa nevedia vyjadriť, ale predpokladajú, keďže je to jeho sestra, teda blízka osoba, že bude funkciu opatrovníčky vykonávať v najlepšom záujme I. Ž..

12. Zo záveru správy psychiatrického vyšetrenia MUDr. R. V. zo dňa 23.07.2019 lekárka uviedla, že vyšetrovaný I. Ž. má narušené adaptačné schopnosti a zníženú chápanosť. Diagnostikovala mentálnu retardáciu.

13. Z predložených faktúra za poskytované služby u mobilného operátora Orange, a.s., mal súd preukázané, že I. Ž. mal zaplatiť za poskytované služby v mesiaci november 2019 sumu 66,68 Eur, za mesiac december 2019 sumu 63,23 Eur a za január 2020 sumu 71,81 Eur. Vo faktúre za január 2020 bola zhrnutá aj zmluvná pokuta vo výške 77,- Eur, celková suma teda za januára 2020 predstavovala výšku 148,81 Eur.

14. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 28.11.2019 o zvýšení invalidného dôchodku I. Ž., je zrejmé, že výška jeho invalidného dôchodku je od januára 2020 210,10 Eur mesačne.

15. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

16. Podľa § 27 ods. 2, 3 OZ, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

17. Podľa § 28 OZ, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

18. Podľa § 243 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

19. Podľa § 243 ods. 2 CMP, súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne.

20. Podľa § 244 CMP, súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.

21. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

22. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

23. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

24. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

25. Podľa § 277 ods. 1 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

26. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd jednoznačne k záveru, že vyšetovaný I. Ž. trpí duševnou chorobou, ktorá nie je len prechodného charakteru, v dôsledku čoho nie je schopný robiť žiadne právne úkony, preto ho súd obmedzil spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý na nakladanie s finančnými prostriedkami presahujúcimi sumu 5,- Eur týždenne, na právne úkony majetkovoprávnej povahy, uzatváranie kúpnych zmlúv, spotrebiteľských zmlúv, zmlúv o pôžičke, darovacích zmlúv alebo akýchkoľvek iných zmlúv majetkovoprávnej povahy, nakladanie s vlastným majetkom, rozhodovanie o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, rozhodovanie o prijatí do ústavnej zdravotnej starostlivosti, rozhodovanie o poskytovaní sociálnych služieb alebo pomoci, preberanie a doručovanie písomností a na právne úkony vo vzťahu k orgánom verejnej správy a verejnej moci. Uvedené mal súd jednoznačne preukázané prioritne zo záverov znaleckého dokazovania nariadenom v tomto konaní a z výsluchu znalca, ale aj z predložených listinných dôkazov.

I. Ž. vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je schopný uzatvárať akékoľvek zmluvy, keďže si dôsledkom svojho ochorenia neuvedomuje závažnosť ich následkov. Nedokáže posúdiť následky svojho konania, je preto viac ako vhodné zastupovať ho pri kontakte s orgánmi verejnej správy a verejnej moci, ako aj vo vzťahu k tretím osobám. Súd považoval za potrebné obmedziť jeho spôsobilosť aj na zastupovanie pri úkonoch týkajúcich sa poskytovania zdravotnej starostlivosti a poskytovania sociálnych služieb a pomoci, keďže nie je schopný samostatne konať a je odkázaný na pomoc okolia. Menovaný je ľahko ovplyvniteľný a dôverčivý, čo sa prejavilo už v minulosti a následkom svojho konania prevzal na seba záväzky mobilného operátora a takmer aj úver v banke. Vzhľadom na to, že si neuvedomuje následky svojho konania, a teda že záväzky, ktoré na seba prevzal, musí plniť, sa dostal do situácie, keď mu mobilný operátor vyrubil zmluvnú pokutu za neplnenie záväzkov. V dôsledku svojho konania, ktoré si neuvedomuje z dôvodu svojho ochorenia, sa ľahko môže dostať do nebezpečenstva prípadných exekúcií, či strate svojho majetku. V súčasnosti pri obmedzení ide o ochranu majetku menovaného,

ako aj o ochranu jeho samotného pred možným vymáhaním zmluvných záväzkov od veriteľov. Jeho zdravotný stav sa do budúca nebude zlepšovať. Všetky tieto skutočnosti pre súd znamenali, že je v najlepšom záujme I. Ž., aby bol obmedzený spôsobilosti na právne úkony.

28. Súd za opatrovníka osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony ustanovil O. C., nar. XX.XX.XXXX, nakoľko mal za to, že je to jeho najbližšia osoba, ktorá bude vykonávať funkciu opatrovníka v jej najlepšom záujme. Doteraz mu pomáhala a vybavovala jeho osobné veci spolu s ním. S ustanovením za opatrovníčku súhlasila.

29. Súd štátu nepriznal náhradu trov konania, keďže ich v zmysle § 251 ods. 1 CMP platí.

30. O trovách konania ostatných účastníkov súd rozhodol v zmysle § 52 CMP, kedy žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Martin.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, uvedenie spisovej značky tohto konania, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.